

Art. 13. In geval van werken met betrekking tot de gemeenschappelijke delen van een gebouw met verscheidene woningen (dak, gevelbekleding...), zullen de aanvaarde bedragen worden verdeeld in verhouding tot de oppervlakte van de verschillende betrokken woningen. Hierbij moet voor elke woning waarvoor een premie-aanvraag werd ingediend, het minimumbedrag van de werken, zoals voorzien in artikel 9, 2°, van het voornoemde Regeringsbesluit, bereikt zijn.

Brussel, 4 september 1996.

D. GOSUIN

Art. 13. Dans le cas de travaux se rapportant aux parties communes d'un immeuble comportant plusieurs logements (toiture, bardage...), les montants acceptés seront répartis proportionnellement à la surface des différents logements concernés, le montant minimum des travaux prévus à l'article 9, 2°, de l'arrêté du Gouvernement précité devant être atteint pour chaque logement pour lequel une demande de prime a été introduite.

Bruxelles, le 4 septembre 1996.

D. GOSUIN

N. 96 — 2358

[S - C - 31358]

4 SEPTEMBER 1996. — Ministerieel besluit betreffende de regels voor de toepassing van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 juli 1996 betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu aan natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen

De Minister belast met de toekenning van premies voor de renovatie van woningen,

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 juli 1996 betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu aan natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen, inzonderheid op de artikelen 1, 6 en 16;

Gelet op de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid gemotiveerd door de noodzaak om de ministeriële besluiten tegelijk goed te keuren met de besluiten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 juli 1996 betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu aan natuurlijke personen en aan privaatrechtelijke rechtspersonen en betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu aan verenigingen die ijveren voor de inschakeling via het woonbeleid treden in werking,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — De woning

Artikel 1. Elke woning waarvoor een aanvraag om een renovatiepremie wordt ingediend, moet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn gelegen en door de afgevaardigde van de Minister ongezond, maar verbeterbaar verklaard worden. Deze ongezonde toestand kan van tweeërlei aard zijn :

- 1° hetzij deze die slaat op de bouwfysische staat van de woning;
- 2° hetzij deze die slaat op de bewoning ervan.

Art. 2. De ongezonde maar verbeterbare woning afhankelijk van haar bouwfysische staat is een woning die één of meer oorzaken van ongezonde of onveilige toestand lijkt te bevatten waarover de afgevaardigde van de Minister oordeelt dat ze verholpen kunnen worden.

De werken die in aanmerking kunnen komen voor het verkrijgen van de renovatiepremie zijn :

- 1° deze die de stabiliteit en de stevigheid versterken van de funderingen, de dragende buiten- en binnenmuren, de balkons, de loggia's en bowwindows, van het dakwerk en de vloeren, met uitsluiting van de werken i.v.m. de vloerbedekking;
- 2° deze om te voorzien in de waterdichtheid van de buitenmuren en kelders, van het dak en van het buitenschrijnwerk;
- 3° deze om voldoende lucht en licht te laten binnendringen, door vensteropeningen;
- 4° deze die de veiligheid binnen de woning waarborgen, met name deze betreffende de elektrische en gasinstallatie, de trappen en de overlopen, de schouwen, de houten vloeren en chapes;
- 5° deze die in een waterafvoer voorzien;
- 6° deze om het regenwater voor huishoudelijk gebruik te kunnen benutten;
- 7° deze om drinkbaar water in de woning te verdelen door het uitschakelen van loden buizen;
- 8° deze betreffende de bestrijding van de huiszwam en andere houtparasieten;

F. 96 — 2358

[S - C - 31358]

4 SEPTEMBRE 1996. — Arrêté ministériel relatif aux modalités d'application de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 4 juillet 1996 relatif à l'octroi de primes à la rénovation de l'habitat au bénéfice de personnes physiques et de personnes morales de droit privé

Le Ministre des primes à la rénovation des logements,

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 4 juillet 1996 relatif à l'octroi de primes à la rénovation de l'habitat au bénéfice de personnes physiques et de personnes morales de droit privé, notamment les articles 1er, 6 et 16;

Vu les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;

Vu l'urgence motivée par la nécessité d'adopter les arrêtés ministériels en même temps que les arrêtés du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 4 juillet 1996 relatifs à l'octroi de primes à la rénovation de l'habitat au bénéfice de personnes physiques et de personnes morales de droit privé et relatifs à l'octroi de primes à la rénovation de l'habitat au bénéfice d'associations œuvrant à l'insertion par le logement entrent en vigueur,

Arrête :

CHAPITRE 1er. — Le logement

Article 1er. Tout logement qui a fait l'objet d'une demande de prime à la rénovation doit être situé dans la Région de Bruxelles-Capitale et être estimé par le délégué du Ministre comme étant insalubre mais susceptible d'être amélioré. Cette insalubrité peut être de deux types :

- 1° soit celle visant l'état constructif du logement;
- 2° soit celle visant l'occupation du logement.

Art. 2. Le logement insalubre améliorable en fonction de son état constructif est un logement présentant une ou plusieurs causes d'insalubrité et d'insécurité auxquelles le délégué du Ministre juge qu'il est possible de remédier.

Les travaux pouvant entrer en ligne de compte pour l'obtention de la prime à la rénovation sont :

- 1° ceux susceptibles de renforcer la stabilité et la solidité des fondations, des murs extérieurs et intérieurs portants, des balcons, loggias et bowwindows, de la toiture et des planchers à l'exclusion des travaux relatifs au revêtement de sol;
- 2° ceux susceptibles d'assurer l'éanchéité des murs extérieurs et caves, de la toiture et des menuiseries extérieures;
- 3° ceux susceptibles d'assurer une aération et un éclairage naturel suffisants notamment via les baies extérieures;
- 4° ceux susceptibles d'assurer la sécurité dans le logement à savoir portant sur l'installation électrique et la distribution de gaz, les escaliers et paliers, les cheminées et les planchers et chapes;
- 5° ceux susceptibles d'évacuer les eaux;
- 6° ceux susceptibles d'utiliser les eaux de pluie à un usage domestique;
- 7° ceux susceptibles d'éliminer les tuyauteries en plomb dans le circuit de distribution d'eau potable du logement;
- 8° ceux relatifs au traitement de la mûre ou d'autres parasites du bois;

9° deze die de woning geschikt maken voor gehandicapten, m.a.w. personen van wie vaststaat dat :

a) hetzij hun lichamelijke of geestelijke toestand hun vermogen tot verdienen tot een derde of minder herleid heeft van wat een valide persoon in staat is te verdienen bij het uitoefenen van een beroep op de algemene arbeidsmarkt;

b) hetzij hun gezondheidstoestand een onafhankelijkheidsvermindering veroorzaakt van minstens negen punten, wat wordt gemeten overeenkomstig de medisch-sociale gids en schaal van toepassing in het kader van de wetgeving betreffende de uitkeringen aan gehandicapten;

c) hetzij na de periode van primaire ongeschiktheid, zoals voorzien in artikel 87 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, hun vermogen tot verdienen tot een derde of minder is herleid, zoals voorzien in artikel 100 van dezelfde wet;

d) hetzij bij een administratieve of juridische beslissing, dat ze lichamenlijk of geestelijk gehandicapt zijn of blijvend arbeidsongeschikt zijn voor ten minste 66 procent.

Art. 3. De ongezonde, maar verbeterbare woning afhankelijk van haar bewoning is een woning die één of meer oorzaken van ongezonde toestand vertoont door het ontbreken van een zeker comfort, waarover de afgevaardigde van de Minister oordeelt dat ze verholpen kunnen worden.

De werken die in aanmerking kunnen komen voor het verkrijgen van een renovatiepremie zijn :

1° de werken die bijdragen tot de aanpassing van de woning aan de minimumnormen inzake bewoonbare oppervlakte en aantal woonvertrekken. Het gaat hier om alle uitbreidings- en/of aanpassingswerken (eventueel ook verkleiningswerken), teneinde voor de bewoner normale woonomstandigheden te waarborgen met inachtneming van de minimumnormen, die als volgt worden bepaald :

a) normen betreffende het aantal bewoonbare plaatsen : een woning moet ten minste volgende plaatsen omvatten :

1° voor dagverblijf :

— een woonkamer;

— een keuken;

2° voor nachtverblijf :

— een kamer per alleenstaande persoon of gehuwd/echtelijk samenwonend koppel;

— een kamer voor één, twee of drie kinderen jonger dan tien jaar, zonder onderscheid van geslacht, voor zover zij niet gehandicapt zijn;

— een kamer voor één of twee kinderen ouder dan tien jaar, van hetzelfde geslacht, voor zover zij niet gehandicapt zijn;

b) normen betreffende de bewoonbare oppervlakte : de woning moet ten minste volgende bewoonbare oppervlaktes omvatten :

1° per gezin van één persoon : minimum 28 m²;

2° per gezin van twee personen : minimum 35 m²;

3° voor gezinnen van meer dan twee personen : minimum 40 m², te vermeerderen met :

— 6 m² per groep van twee kinderen jonger dan tien jaar, per kind of groep van twee kinderen jonger dan achttien jaar en van hetzelfde geslacht, per meerderjarige vrijgezel(lin);

— 12 m² per koppel dat deel uitmaakt van het gezin, maar niet de premieaanvrager is;

— indien de woning door meer dan acht personen wordt bewoond, moet het in punt b), 3° bepaalde minimum van 40 m² op 48 m² worden gebracht;

c) normen betreffende de oppervlakte van de bewoonbare vertrekken : de bewoonbare vertrekken moeten minimum volgende oppervlaktes hebben :

1° de woonkamer : 16 m² voor een alleenstaande persoon, te vermeerderen met 2 m² per bijkomende persoon;

2° de keuken : 6 m² voor een alleenstaande persoon, te vermeerderen met één m² per bijkomende persoon;

3° indien de woonkamer en de keuken één geheel vormen, dienen de onderscheiden oppervlaktes te worden samengeteld;

4° de slaapkamer :

— 6 m² voor een alleenstaande persoon;

— 8 m² voor twee kinderen jonger dan 18 jaar;

9° ceux susceptibles de rendre le logement adapté aux personnes handicapées c'est-à-dire aux personnes dont il est établi que :

a) soit leur état physique ou psychique a réduit leur capacité de gain à un tiers ou moins de ce qu'une personne valide est en mesure de gagner en exerçant une profession sur le marché général du travail;

b) soit leur état de santé provoque une réduction d'autonomie d'au moins neuf points mesurés conformément aux guide et échelle médico-sociale applicables dans le cadre de la législation relative aux allocations aux handicapés;

c) soit après la période d'incapacité primaire prévue à l'article 87 de la loi relative à l'assurance soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, leur capacité de gain est réduite à un tiers ou moins comme prévu à l'article 100 de la même loi;

d) soit par une décision administrative ou judiciaire, qu'elles sont handicapées physiquement ou psychiquement ou en incapacité de travail de façon permanente pour au moins 66 p.c.

Art. 3. Le logement insalubre améliorable en fonction de son occupation est un logement présentant une ou plusieurs causes d'insalubrité liées au confort qui y fait défaut, auxquelles le délégué du Ministre juge qu'il est possible de remédier.

Les travaux pouvant entrer en ligne de compte pour l'obtention de la prime à la rénovation sont :

1° ceux susceptibles d'adapter le logement aux normes minimales relatives à la surface habitable et au nombre de pièces habitables. Il s'agit en l'occurrence de tous les travaux d'agrandissement et/ou d'adaptation et éventuellement de diminution susceptibles d'assurer à l'occupant des conditions normales d'habitation respectant les normes minimales définies ainsi :

a) critères relatifs au nombre de pièces habitables : le logement doit au minimum comporter les pièces suivantes :

1° pièces de jour :

— une salle de séjour;

— une cuisine;

2° pièces de nuit :

— une chambre par personne seule ou par couple marié ou vivant maritalement;

— une chambre pour un, deux ou trois enfants de moins de dix ans, sans distinction de sexe, pour autant qu'ils ne soient pas handicapés;

— une chambre pour un ou deux enfants de dix ans ou plus, de même sexe, pour autant qu'ils ne soient pas handicapés;

b) critères relatifs à la surface habitable : le logement doit au minimum avoir les surfaces habitables suivantes :

1° pour les ménages d'une personne : minimum 28 m²;

2° pour les ménages de deux personnes : minimum 35 m²;

3° pour les ménages de plus de deux personnes : minimum 40 m², à majorer :

— de 6 m² supplémentaires par groupe de deux enfants de moins de dix ans, par enfant ou par groupe de deux enfants de dix ans à moins de dix-huit ans et de même sexe, par personne célibataire majeure;

— de 12 m², par couple membre du ménage autre que le couple du demandeur de la prime;

— si le logement est occupé par plus de huit personnes, le minimum défini au point b), 3°, doit être porté de 40 à 48 m²;

c) critères relatifs à la surface des locaux habitables : les locaux habitables doivent au minimum avoir les surfaces suivantes :

1° salle de séjour : 16 m² pour une personne seule, à augmenter de 2 m² par personne supplémentaire;

2° cuisine : 6 m² pour une personne seule, à augmenter d'un m² par personne supplémentaire;

3° si la salle de séjour et la cuisine forment une unité, les surfaces respectives doivent être additionnées;

4° chambres à coucher :

— 6 m² pour une personne seule;

— 8 m² pour deux enfants de moins de dix-huit ans,

- 10 m² voor twee meerderjarige personen;
- 12 m² voor drie kinderen jonger dan 10 jaar;

d) de uitbreidingswerken om de woning aan te passen aan de minimumnormen inzake bewoonbare oppervlakte zijn toegelaten binnen het bestaande volume; indien het gaat om een uitbreiding buiten het bestaande volume, dan mag deze geen vierde van de bestaande bewoonbare oppervlakte overtreffen en moet zij verantwoord zijn door de bewoning;

e) het valt voor dat een bestaande woning te groot geworden is voor het gezin dat de woning betreft; aan de norm die bepaalt of deze toestand aanwezig is, wordt voldaan, indien de bewoonbare oppervlakte het dubbele overtreft van de in punt 1, b), bedoelde minimale oppervlakte. Deze oppervlakte zou dan ook kunnen worden verminderd ten belope van maximum 50 % teneinde eventueel een nieuwe woning in te richten, voor zover evenwel de oude woning een minimale bewoonbare oppervlakte van 50 m² behoudt en de in 1, a), b) en c) bepaalde normen nageleefd worden;

f) worden niet als bewoonbare oppervlakte beschouwd: wc, kelder-ruimte, zolder, garage, badkamer, hall, bergplaats en trappenhuis;

2° de werken om het thermisch en/of geluidscomfort te verbeteren :

a) de werken inzake thermische isolatie zijn deze die betrekking hebben op :

- de insluiting of opvulling van spouwmuuren;
- de isolering van buitenmuren;
- de isolering van een hellend dak;
- de isolering van een bestaand plat dak;

— de isolering van vloeren (of wanden) die een verwarmd vertrek scheiden van een niet-verwarmd vertrek door het aanbrengen van isolatiemateriaal met een minimumdikte van 3 cm en de isolering van vloeren die een verwarmd vertrek van buiten scheiden door het aanbrengen van isolatiemateriaal met een minimumdikte van 3 cm;

— het vervangen van enkele beglazing door dubbele beglazing, alsook de daaruit voortvloeiende aanpassingswerken;

— de vervanging en de plaatsing van buitendeuren en venster-ramen, voor zover die ramen met dubbele beglazing zijn uitgerust;

b) de verwarmingswerken zijn deze die betrekking hebben op :

— de plaatsing van centrale verwarming of van een gasverwarmingssysteem in elk vertrek met thermostatische regeling;

— de vervanging van één of meer delen van een bestaande installatie;

— de plaatsing van een regelingsapparatuur waardoor de temperatuur in elk vertrek kan worden geregeld;

c) de werken van geluidsisolatie van vloeren en/of wanden tussen twee afzonderlijke woningen;

3° de werken die de gebreken op het vlak van binnenindeling van de woning verhelpen :

- a) ontbreken van inkomhall of gang;
- b) te kleine of te grote woonvertrekken;
- c) inrichting van een afzonderlijke toegang voor elke slaapkamer;
- d) intern woonverkeer;

4° de werken die een minimum aan hygiëne bijbrengen :

a) drinkwater (aanbrengen van een kraan met drinkbaar water boven de gootsteen in de keuken of in de kookhoek, voorzien in voldoende wateraanvoer, plaatsen van warm water);

b) W-C (inrichten van één of meer wc's met waterspoeling, uitsluitend voor gebruik van het gezin, voldoende verlucht en niet rechtstreeks uitgebund in een verolijfsvertrek of een keuken);

c) badkamer (inrichting in een speciaal vertrek van een badkamer met lavabo en badkuip en/of stortbad, uitgerust met warmwaterverdeling);

d) aanleg of vervanging van een betegeling in de badkamer, de wc en de keuken;

5° de werken die de nabije omgeving binnen een huizenblok kunnen verbeteren, zoals het vrijmaken van de woning, het planten van laag- en hoogstammen, klimop en loofstruiken, met uitsluiting van hars-houdend;

- 10 m² pour deux personnes majeures;
- 12 m² pour trois enfants de moins de dix ans;

d) les travaux d'agrandissement pour adapter le logement aux normes minimales relatives à la surface habitable sont autorisés dans le volume existant; s'il s'agit d'un agrandissement en dehors du volume existant, celui-ci ne peut excéder le quart de la surface habitable existante et doit être justifié par l'occupation;

e) il se peut qu'un logement existant soit devenu trop grand pour le ménage qui l'occupe; le critère qui détermine une telle situation est rencontré lorsque la surface habitable dépasse le double des surfaces minimales visées au 1, b). Cette surface pourrait alors être diminuée à concurrence d'un maximum de 50 % en vue de la création éventuelle d'un nouveau logement; pour autant toutefois que l'ancien logement conserve une surface minimale habitable de 50 m² et respecte les critères définis aux 1, a), b) et c);

f) la superficie habitable ne peut inclure les W-C, cave, grenier, garage, salle de bains, hall, débarras et cage d'escaliers;

2° ceux susceptibles d'augmenter le confort thermique et/ou acoustique :

a) les travaux d'isolation thermique sont ceux qui ont trait à :

- l'injection ou remplissage de murs creux;
- l'isolation de murs extérieurs;
- l'isolation d'une toiture inclinée;
- l'isolation d'une toiture plate existante;

— l'isolation de planchers (ou parois) séparant un local chauffé d'un local non chauffé par application d'un isolant d'une épaisseur minimale de 3 cm et l'isolation des planchers séparant un local chauffé de l'extérieur par application d'un isolant d'une épaisseur minimale de 3 cm;

— le remplacement de vitrage simple par du double vitrage ainsi que les travaux d'adaptation y afférent;

— le remplacement et l'installation de portes extérieures et de châssis de fenêtre, pour autant que les nouveaux châssis soient munis de double vitrage;

b) les travaux de chauffage sont ceux qui ont trait à :

— l'installation d'un type de chauffage central ou d'un système de chauffage au gaz, local par local avec régulation thermostatique;

— au remplacement d'un ou plusieurs éléments d'une installation existante;

— le placement d'un dispositif de régulation permettant de moduler la température dans chaque local;

c) les travaux d'isolation acoustique des planchers et/ou murs entre deux logements distincts;

3° ceux susceptibles de remédier aux insuffisances au niveau de la distribution intérieure du logement :

- a) absence de hall d'entrée ou de corridor d'accès;
- b) pièces d'habitation trop petites ou trop grandes;
- c) aménagement d'un accès distinct pour chaque chambre à coucher;
- d) circulation interne;

4° ceux susceptibles d'assurer un minimum d'hygiène :

a) eau potable (installation d'un point d'eau potable sur évier dans la cuisine ou le coin à cuisiner, placement d'une distribution d'eau suffisante, placement de l'eau chaude);

b) W-C (installation d'un ou plusieurs W-C à chasse, à l'usage exclusif du ménage, convenablement aéré et ne communiquant pas directement avec une pièce de séjour ou une cuisine);

c) salle de bains (installation dans un local spécifique d'une salle de bains avec lavabo et baignoire et/ou douche, équipée d'une distribution d'eau chaude);

d) la pose ou le remplacement de carrelage dans la salle de bains, le W-C et la cuisine;

5° ceux susceptibles d'améliorer l'environnement physique immédiat en intérieur d'ilot tel que le dégagement du logement, la plantation d'arbres à basse et haute tige, arbustes, plantes grimpantes, buissons de type feuillus, ... à l'exclusion de résineux.

Art. 4. Voor de in artikelen 2 en 3 opgesomde werken kunnen bovendien in aanmerking komen voor de premie :

1° de beschermings- en voltooiingswerken die strikt noodzakelijk zijn voor de afwerking van de renovatiewerken volgens de regels van de kunst; zijn dus uitgesloten de verfraaiingswerken, zoals het verven, het behangen, het leggen van een vloerbedekking;

2° de renovatiewerken die plaatsvinden in de gedeelten van de woning die niet rechtstreeks voor bewoning bestemd zijn, maar noodzakelijk blijken om de renovatie van het gedeelte voorbehouden voor bewoning te waarborgen.

De afgevaardigde van de Minister zal evenwel ter plaatse oordelen of deze soort werken noodzakelijk en aanvaardbaar is.

HOOFDSTUK II. — *Maximumprijzen*

Art. 5. Voor de werken in verband met de bouwfysische staat van de woning, wordt, bij de berekening van de premie, rekening gehouden met de volgende maximumprijzen :

1. Dakwerken :

a) Hellend dak :

Berekening per m² van de horizontale projectie van het dak, gevels en gemeenschappelijke muren inbegrepen voor de werken die de dakbekleding vervangen met al zijn samenstellende delen met inbegrip van dakvensters, opstaand dakdeel, torentjes, Frans dak, goten, kroonlijsten, boven het dak uitstekende schoorstenen en regenpijpen.

Door een onderneming : 3 000 frank/m² + 500 frank/m² per schoorsteen in geval van afbraak en heropmetselen; de andere werken aan schouwen (hervoegeen...) zullen eventueel opgenomen worden in artikel 7, met uitsluiting van de cementering die niet subsidieerbaar is.

b) Plat dak :

Horizontaal dak met lichte helling waarvan het draagvlak ofwel een betonplaat ofwel een houten roostering is en waarvan de waterdichtheid gewaarborgd wordt door een meerlagige bitumenbekleding of door een polymeer, zink, koper of roestvrij staal. De minimale helling die een correcte afvoer van het regenwater mogelijk maakt, is 2 %; de vervanging van de waterdichte bekleding moet gepaard gaan met een isolatie langs de buitenzijde van de ondersteuning van het dak, met een minimumdikte van 5 cm.

Vervanging van deze delen, met inbegrip van de isolering :

door een onderneming : 2 500 frank/m² + 500 frank/m² per schoorsteen in geval van afbraak en heropmetselen; de andere werken aan de schouwen (hervoegeen...) zullen eventueel opgenomen worden in artikel 7, met uitsluiting van de cementering die niet subsidieerbaar is.

c) Dakstructuur :

door een onderneming : 2.000 frank/m².

d) Vernieuwing van de goten :

door een onderneming :

structuur : 3 500 frank/lop. m;

waterdichtheid : 2 500 frank/lop. m;

(de bekleding van goten met PVC geeft geen recht op de premie).

Om de premie te genieten, moeten de dakwerken verplicht uitgevoerd worden door een erkende onderneming.

Indien de dakwerken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op de premie.

2. Stabiliteit :

Het gaat om werken tot verbetering van de stabiliteit van de gevels, funderingen, draagmuren, steunmuren, gewelven, muurbogen, balken en kolommen...

De kostprijs van de werken wordt berekend per m² grondoppervlak van het gebouw vermenigvuldigd met het aantal bewoonde verdiepingen met uitsluiting van de kelder en zolder.

Door een onderneming : 4 000 frank/m².

Om in aanmerking te komen voor een premie, moeten de stabiliteitswerken verplicht door een geregistreerde onderneming worden uitgevoerd.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

Art. 4. Pour les travaux prévus aux articles 2 et 3 peuvent en outre être admis au bénéfice de la prime :

1° les travaux de protection et de finition strictement nécessaires à l'achèvement des travaux de rénovation selon les règles de l'art; sont donc exclus les travaux d'embellissement tels que notamment peintures, pose de papiers peints, recouvrement de sols;

2° les travaux de rénovation effectués aux parties de l'immeuble n'étant pas directement affectées au logement mais qui sont nécessaires pour assurer la rénovation de la partie de l'immeuble réservée au logement.

Toutefois, le délégué du Ministre estimera sur place la recevabilité de ce type de travaux et son caractère indispensable.

CHAPITRE II. — *Prix maxima*

Art. 5. Pour les travaux relatifs à l'état constructif du logement, il est tenu compte, pour le calcul de la prime, des prix maxima suivants :

1. Travaux de toiture :

a) Toiture inclinée :

Calcul par m² de la projection horizontale de la toiture, façades et mitoyens compris pour les travaux qui remplacent le revêtement du toit avec tous ses éléments, en ce compris les lucarnes ou fenêtres de toiture, brisis, tourelles, toits français, gouttières, cheminées qui dépassent le toit et descentes d'eau pluviale.

Par un entrepreneur : 3 000 francs/m² + 500 francs/m² par souche de cheminée en cas de démolition et reconstruction; les autres travaux aux cheminées (rejointoyage...) seront éventuellement repris à l'article 7, à l'exclusion du cimentage, non subsidiable.

b) Toiture plate :

Toiture horizontale à très faible pente dont le support est soit une dalle en béton, soit un gîte en bois, et dont l'étanchéité est assurée par une membrane multicouche asphaltique ou polymère, du zinc, du cuivre ou de l'acier inoxydable. La pente minimale permettant l'évacuation correcte des eaux de pluie est de 2 %; le remplacement de l'étanchéité devra s'accompagner d'une isolation par la face extérieure du support de la toiture, d'une épaisseur minimale de 5 cm.

Remplacement de ces éléments, isolation comprise :

par un entrepreneur : 2 500 francs/m² + 500 francs/m² par souche de cheminée en cas de démolition et reconstruction; les autres travaux aux cheminées (rejointoyage...) seront éventuellement repris à l'article 7, à l'exclusion du cimentage, non subsidiable.

c) Structure du toit :

par un entrepreneur : 2 000 francs/m².

d) Renouvellement des corniches :

par un entrepreneur :

structure : 3 500 francs/m courant;

étanchéité : 2 500 francs/m courant;

(le recouvrement des corniches par du PVC ne donne pas droit à la prime).

Pour bénéficier d'une prime, les travaux de toiture doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux de toiture sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

2. Stabilité :

Il s'agit des travaux visant à résoudre des problèmes de renforcement de la stabilité et de la solidité des façades, fondations, murs porteurs, murs de soutènement, voûtes, voussettes, poutres et colonnes...

Le coût des travaux est calculé par m² au sol de l'immeuble multiplié par le nombre de niveaux habités à l'exclusion des cave et grenier.

Par un entrepreneur : 4 000 francs/m².

Pour bénéficier d'une prime, les travaux de stabilité doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

3. Roostering of vloerplaat :

Het gaat om werken betreffende de vloerstructuur in hout, gewapend beton en/of geprefabriceerde welfsels, met inbegrip van de dragende chape.

Door een onderneming : 1 800 frank/m².

Door de aanvrager (in hout alleen) : 600 frank/m².

4. Het droogmaken van vochtige muren :

Herstellen en droogmaken van de muren, inspuiten van waterdichte producten, insluiten van een waterdichtend vlies in het metselwerk, aanbrengen van een waterdichte en verluchte buitenbekleding op aan de weersomstandigheden blootgestelde muren, ondermet-seling, vrijmaken van aangeaarde muren, betonnen van de kelder-muren en vloeren; plaatsing van waterpeilschouwen, ondergrondse buitencementering, drainering...

Door een onderneming :

opklimmend vocht : 2 500 frank/lop. m;

vochtigheid van de aangeaarde muren : 4 000 frank/m².

Om de premie te genieten moet het droogmaken van vochtige muren verplicht worden uitgevoerd door een erkende onderneming.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

5. Gevelbekleding :

Het gaat om het bevestigen tegen de buitenmuur van een structuur en van beschermingsmateriaal.

Door een onderneming : 3 000 frank/m².

Om de premie te genieten, moet de gevelbekleding verplicht worden aangebracht door een erkende onderneming.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

6. Huiszwam en andere houtparasieten :

a) schoonschrappen van besmet plamuur- en pleisterwerk en de vernietiging ervan;

b) wegnemen van het besmette houtwerk;

c) inspuiten en besproeien van het metselwerk d.m.v. schimmelwe-rend zout, boring in de muren en de plaatsing van schimmelwe-rende patronen en behandeling van het houtwerk;

d) herstellen in de oorspronkelijke staat na behandeling.

Door een onderneming :

— huiszwam : 3 000 frank/m² aangetaste oppervlakte;

— andere parasieten : maximumbedrag, vastgesteld op 20 000 frank.

De behandeling van de huiszwam en/of andere houtparasieten wordt slechts in aanmerking genomen op basis van een door een erkend laboratorium uitgereikt verslag.

Om de premie te genieten moeten deze werken verplicht uitgevoerd worden door een erkende onderneming.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

7. Plankenvloer of chape :

Het gaat om het herstel of de vervanging van materiaal dat dient tot ondersteuning van de vloerbekleding (met uitsluiting van deze vloer-bekleding) en elke eventuele behandeling tegen schimmel inbegrepen (het parket wordt als vloerbekleding beschouwd en is dus niet subsidieerbaar). Een zwevende chape voldoet aan de gestelde voor-waarden.

Door een onderneming : 1 200 frank/m².

Door de aanvrager : 400 frank/m².

8. Ruwbouw :

Het gaat om metselwerken met uitsluiting van deze die ertoe strekken stabiliteitsproblemen te verhelpen en deze die betrekking hebben op het oprichten van muren of tussenwanden met een doorsnee van minder dan 14 cm; het gaat meer bepaald om uitbreidingswerken, het maken van nieuwe of het dichtten van oude raamopeningen in dragende of niet-dragende muren met inbegrip van de lintelen, de herbouw van bijgebouwen, de bouw of herbouw van binnenschouwen, de bouw van muren of volle wanden met een doorsnee gelijk aan of meer dan 14 cm.

3. Citage ou dalle :

Il s'agit de travaux relatifs à la structure des planchers en bois, en béton armé et/ou hourdis préfabriqués, y compris la chape de répar-tition.

Par un entrepreneur : 1 800 francs/m².

Par le demandeur (pour les travaux de bois uniquement) : 600 francs/m².

4. Assèc. ment des murs humides :

Réparation et assèchement des murs, injection de produits imper-méabilisants, insertion d'une membrane étanche dans la maçonnerie, pose d'un revêtement extérieur étanche et ventilé sur les murs exposés aux intempéries, rempiètement, dégagement des murs enterrés, béton-nage des murs et du sol des caves, cuvelage, cimentage extérieur enterré, drainage...

Par un entrepreneur :

humidité ascensionnelle : 2 500 francs/m courant;

humidité des murs contre terre : 4 000 francs/m².

Pour bénéficier d'une prime les travaux d'assèchement des murs humides doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

5. Bardage :

Il s'agit de la fixation au mur extérieur d'une structure et d'un matériau de protection.

Par un entrepreneur : 3 000 francs/m².

Pour bénéficier d'une prime, les travaux de bardage doivent obliga-toirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

6. Mérule et autres parasites du bois :

a) le décapage des enduits et plafonnages contaminés et leur destruc-tion;

b) l'enlèvement des boiseries atteintes;

c) l'injection et la pulvérisation des maçonneries à l'aide de sels fongicides ou le forage des murs et pose de cartouches fongicides et de traitement des bois;

d) la remise en état après traitement.

Par un entrepreneur :

— mérule : 3 000 francs/m² de surface infestée;

— autres parasites : forfait plafonné à 20 000 francs.

Le traitement de la mérule et/ou des autres parasites du bois ne sera pris en compte que sur base d'un rapport délivré par un laboratoire agréé.

Pour bénéficier d'une prime, ces travaux doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

7. Plancher ou chape :

Il s'agit de la réparation ou du remplacement du matériau servant de support au recouvrement de sol à l'exclusion de celui-ci en ce compris tout traitement fongicide éventuel (le parquet est considéré comme recouvrement de sol et donc non subsidiable). Une chape flottante répond aux conditions requises.

Par un entrepreneur : 1 200 francs/m².

Par le demandeur : 400 francs/m².

8. Gros œuvre :

Il s'agit de travaux de maçonnerie à l'exclusion de ceux qui visent à résoudre des problèmes de stabilité et de ceux portant sur l'érection de murs ou cloisons d'une épaisseur inférieure à 14 cm; il s'agit notam-ment des travaux relatifs à l'agrandissement, au percement ou à la fermeture de baies dans des murs porteurs ou non porteurs, y compris les linteaux, à la reconstruction d'annexes, à la construction ou recons-truction de cheminées intérieures, à la construction de murs ou cloisons pleines d'une épaisseur égale ou supérieure à 14 cm.

De kostprijs van de werken wordt berekend per m² van de gezond gemaakte vertrekken.

Door een onderneming : 3 000 frank/m².

Door de aanvrager : 1 500 frank/m².

9. Cementering en bepleistering :

a) volledige cementering van gevels :

door een onderneming : 1 500 frank/m²;

door de aanvrager : 300 frank/m²;

b) gedeeltelijke cementering van gevels :

door een onderneming : 1 000 frank/m²;

door de aanvrager : 200 frank/m²;

c) plamuur of pleister op een blote of afgekapte muur :

door een onderneming : 600 frank/m²;

door de aanvrager : 150 frank/m²;

d) bepleistering van plafonds :

door een onderneming : 1 000 frank/m²;

door de aanvrager : 300 frank/m².

Voor de gevels zal in artikel 7 met de plaatsing van de nodige steigers en het afskappen van het gebrekkige pleisterwerk rekening worden gehouden.

10. Raamkaders :

Het gaat om de herstelling van de bestaande kaders door één of meer onderdelen te vervangen, (met uitsluiting van de totale vervanging en van de openende delen), en/of de plaatsing van dubbele beglazing :

a) herstelling :

door een onderneming : 2 000 frank/m².

Om in aanmerking te komen voor de premie, moeten deze werken verplicht door een geregistreerde onderneming worden uitgevoerd.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie;

b) plaatsing van dubbele beglazing :

door een onderneming : 5 000 frank/m²;

door de aanvrager : 2 500 frank/m².

11. Elektriciteit :

Het gaat om de bestanddelen of een gedeelte van de bestanddelen van de elektrische installatie in een woning, met inbegrip van het algemeen en/of verdeelschakelbord.

Door een onderneming : 1 200 frank/m² van de totale oppervlakte van de woning, kelders en zolders uitgezonderd.

Door de aanvrager : 700 frank/m².

Voor de vervanging uitsluitend van het algemeen of verdeelschakelbord :

door een onderneming : 25 000 frank/stuk;

door de aanvrager : 15 000 frank/stuk.

De plaatsing van brandalarmtoestellen, alarmtoestellen tegen diefstal, binnenhuistelefoon en parlofoon, verlichtingstoestellen en lampen, en de verzorging van meters geven geen recht op de premie.

Een verplichte controle van de installatie door een erkende onderneming wordt vereist, indien men ze zelf plaatst.

12. Trappen :

Het gaat om het vervangen en/of het plaatsen van treden of van de gehele binnentrap in het gebouw en van de trapleuning met uitsluiting van de wegklapbare trappen.

Door een onderneming : 3 200 frank/trede.

Door de aanvrager : 1 600 frank/trede.

De levering van de trap die door de aanvrager zelf wordt geplaatst, komt slechts in aanmerking, indien het gaat om een geprefabriceerde trap of een kitsysteem.

Le coût des travaux est calculé par m² de surface de pièces rendues salubres.

Par un entrepreneur : 3 000 francs/m².

Par le demandeur : 1 500 francs/m².

9. Cimentage et plafonnage :

a) cimentage complet de la façade :

par un entrepreneur : 1 500 francs/m²;

par le demandeur : 300 francs/m²;

b) cimentage partiel de la façade :

par un entrepreneur : 1 000 francs/m²;

par le demandeur : 200 francs/m²;

c) enduit au plâtre sur mur nu ou décapé :

par un entrepreneur : 600 francs/m²;

par le demandeur : 150 francs/m²;

d) plafonnage des plafonds :

par un entrepreneur : 1 000 francs/m²;

par le demandeur : 300 francs/m².

Pour les façades, les échafaudages nécessaires et le décapage du ciment défectueux seront pris en compte à l'article 7.

10. Châssis :

Il s'agit de la réparation des châssis existants par remplacement de l'une ou plusieurs pièces, (à l'exclusion du remplacement total y compris des seules parties ouvrantes), et/ou du placement de double vitrage :

a) réparation :

par un entrepreneur : 2 000 francs/m².

Pour bénéficier d'une prime, ces travaux doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime;

b) placement du double vitrage :

par un entrepreneur : 5 000 francs/m²;

par le demandeur : 2 500 francs/m².

11. Electricité :

Il s'agit des composants, en tout ou en partie, de l'installation électrique d'une habitation, le tableau général et/ou les tableaux divisionnaires compris.

Par un entrepreneur : 1 200 francs/m² de surface totale du logement, à l'exclusion des cave et grenier.

Par le demandeur : 700 francs/m².

Pour le remplacement du seul tableau général ou divisionnaire :

par un entrepreneur : 25 000 francs/pièce;

par le demandeur : 15 000 francs/pièce.

L'installation d'avertisseurs d'incendie, de système anti-vol, de téléphone intérieur, de parlophone, d'appareils d'éclairage et de lampes, et le renforcement des compteurs ne donnent pas droit à la prime.

Un contrôle obligatoire de l'installation par un organisme de contrôle agréé est exigé en cas de main d'œuvre personnelle.

12. Escaliers :

Il s'agit du remplacement et/ou du placement des marches ou de la totalité des escaliers intérieurs de l'immeuble et de la rampe à l'exclusion des escaliers escamotables.

Par un entrepreneur : 3 200 francs/marche.

Par le demandeur : 1 600 francs/marche.

La fourniture de l'escalier placé par le demandeur n'est prise en compte que dans le cas où il s'agit d'un escalier préfabriqué ou en kit.

13. Rioleringen :

Het gaat om het plaatsen of het vervangen, binnen het grondvlak van het gebouw, met inbegrip van het uitgraven en afdichten, van de leidingen, onderzoekskamers, enz...

Door een onderneming : 3 000 frank/lop. m (+ 3 lop. m per onderzoekskamer).

Om de premie te genieten, moeten deze werken verplicht uitgevoerd worden door een erkende onderneming.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

Het herstellen van de vloer na de werken wordt berekend onder de post "roostering of vloerplaat" van dit artikel.

14. Regenwatertank :

Het gaat om werken om het regenwater te kunnen opvangen en benutten voor huishoudelijk gebruik : herstel van een bestaande tank; plaatsing en aansluiting van een nieuwe tank (minimum 1000 l), aanbrengen van een filter, pomp en kraan boven een gootsteen.

Door een onderneming :

— nieuwe tank : 15 000 frank/1000 l inhoud; 3 000 frank/500 l extra;

— oude tank : 7 000 frank/1000 l inhoud;

— pomp, waterkraan boven gootsteen en aansluiting op waterspoeling WC : 1000 frank.

Door de aanvrager :

— nieuwe tank : 10 000 frank/1000 l inhoud; 2 000 frank/500 l extra;

— oude tank : 2 000 frank/1000 l inhoud;

— pomp, waterkraan boven gootsteen en aansluiting op waterspoeling WC : 10 000 frank.

Het plaatsen van een nieuwe tank omvat de nodige grond- en metselwerken.

15. Sanitaire leidingen :

Het gaat om het vervangen en/of het plaatsen van toevoer- en afvoerleidingen, waaronder begrepen zijn de toevoer van gas naar de toestellen voor warmwaterproductie, met de verplichte verwijdering van loden buizen; de kostprijs wordt berekend in functie van de door de kringloop bediende toestellen.

Door een onderneming : 7 500 frank/toestel.

Door de aanvrager : 3 750 frank/toestel.

16. Vervanging van de waterverwarmers :

De waterverwarmers van minder dan 10 l moeten elektrisch zijn; de gaswaterverwarmers van 10 l of meer moeten voorzien zijn van een afvoerkanaal naar buiten voor de verbrandingsgassen.

Door een onderneming :

— waterverwarmer < 10 l : 5 000 frank/stuk;

— waterverwarmer ≥ 10 l : 20 000 frank/stuk;

— boiler : 40 000 frank/stuk.

Door de aanvrager :

— waterverwarmer < 10 l : 2 500 frank/stuk;

— waterverwarmer ≥ 10 l : 10 000 frank/stuk;

— boiler : 20 000 frank/stuk.

17. Toegankelijkheid voor gehandicapten :

Het gaat om aanpassingswerken aan een woning, in rechtstreeks verband met de aard van de handicap van de aanvrager, en betreffende de toegangen, de bewegingsmogelijkheden binnen een woning, de breedte van de deuren, het sanitair....

Door een onderneming : 2 000 frank/m² van de woning.

Om de premie te genieten moeten deze werken verplicht uitgevoerd worden door een geregistreerde onderneming.

Indien de werken door de aanvrager zelf worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

13. Egouts :

Il s'agit du placement ou du remplacement, sous l'emprise du bâtiment, y compris les remblais et déblais, des conduites, chambres de visite, etc...

Par un entrepreneur : 3 000 francs/m courant (+ 3 mètres courant par chambre de visite).

Pour bénéficier d'une prime, ces travaux doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

La remise en état du sol après travaux sera calculée à la rubrique « Gitage ou dalle » du présent article.

14. Citerne d'eau de pluie :

Il s'agit de travaux susceptibles de récolter et d'utiliser les eaux de pluie à un usage domestique : réfection d'une citerne existante, placement et raccordement d'une nouvelle citerne (minimum 1000 l), installation du filtre, de la pompe et d'un point d'eau sur évier.

Par un entrepreneur :

— nouvelle citerne : 15 000 francs/1000 l capacité; 3 000 francs/500 l supplémentaires;

— ancienne citerne : 7 000 francs/1000 l capacité;

— pompe, point d'eau sur évier et raccordement aux chasses des W-C : 15 000 francs.

Par le demandeur :

— nouvelle citerne : 10 000 francs/1000 l capacité; 2 000 francs/500 l supplémentaires;

— ancienne citerne : 2 000 francs/1000 l capacité;

— pompe, point d'eau sur évier et raccordement aux chasses des W-C : 10 000 francs.

Le placement d'une nouvelle citerne inclut les travaux de terrassement ou de maçonnerie nécessaires.

15. Conduites sanitaires :

Il s'agit du remplacement et/ou du placement de la totalité d'un ou des circuit(s) d'arrivée et d'évacuation, en ce compris l'alimentation en gaz des appareils de production d'eau chaude, en éliminant obligatoirement les tuyauteries en plomb. Le coût sera calculé en fonction de l'appareil ou des appareils raccordés à la colonne.

Par un entrepreneur : 7 500 francs/appareil.

Par le demandeur : 3 750 francs/appareil.

16. Remplacement des chauffe-eau :

Les chauffe-eau d'une capacité inférieure à 10 l doivent être électriques; les chauffe-eau au gaz d'une capacité égale ou supérieure à 10 l doivent être munis d'un raccord d'évacuation des gaz brûlés vers l'extérieur.

Par un entrepreneur :

— chauffe-eau < 10 l : 5 000 francs/pièce;

— chauffe eau ≥ 10 l : 20 000 francs/pièce;

— boiler : 40 000 francs/pièce.

Par le demandeur :

— chauffe eau < 10 l : 2 500 francs/pièce;

— chauffe eau ≥ 10 l : 10 000 francs/pièce;

— boiler : 20 000 francs/pièce.

17. Accessibilité pour personnes handicapées :

Il s'agit de travaux d'adaptation d'un logement, directement liés à la nature du handicap du demandeur, concernant les voies d'accès, les aires de rotation intérieure, la largeur des portes, les sanitaires...

Par un entrepreneur : 2 000 francs/m² du logement.

Pour bénéficier d'une prime, les travaux d'adaptation doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

Art. 6. Aangaande de werken in verband met de verbetering van het comfort van de woning wordt er, voor de berekening van de premie, rekening gehouden met de volgende maximumprijzen:

1. Deuren :

Het gaat om de plaatsing van binnendeuren in de woning als gevolg van de wijziging van de binnenindeling en/of de vervanging van bestaande binnendeuren door brandwerende deuren die minimum voldoen aan de norm NBN 713.020, en/of de vervanging van de hoofdingang deur langswaar men zich naar buiten of binnen begeeft.

a) Binnendeuren :

- door een onderneming : 8 000 frank/stuk;
- door de aanvrager : 5 000 frank/stuk.

b) Brandwerende deuren :

door een onderneming : 16 000 frank/stuk.

Om in aanmerking te komen voor een premie, moeten volgens het ministerieel besluit van 5 mei 1995 de brandwerende deuren verplicht door een erkende onderneming worden geïnstalleerd.

Indien de werken door de aanvrager worden uitgevoerd, heeft deze geen recht op een premie.

c) Hoofdingang deur :

- door een onderneming : 20 000 frank/stuk;
- door de aanvrager : 10 000 frank/stuk.

2. Lichte wanden :

Het gaat om de bouw of/ en de herbouw van wanden die de vertrekken van de woning van elkaar scheiden, holle of volle, met een doorsnede van minder dan 14 cm.

Door een onderneming : 2 000 frank/m².

Door de aanvrager : 700 frank/m².

3. Bouw van een woonuitbreiding :

De bouw van een toegelaten uitbreiding van de bewoonbare oppervlakte buiten het bestaande volume wordt in aanmerking genomen voor een maximumbedrag, afwerking inbegrepen, van :

door een onderneming : 20 000 frank/m² per bruto-oppervlakte.

Om in aanmerking te komen voor een premie, moeten de uitbreidingswerken verplicht worden uitgevoerd door een erkende onderneming.

Indien de werken door de aanvrager uitgevoerd worden, heeft deze geen recht op een premie.

4. Thermische en geluidsisolatie :

Het gaat om de volgende werken, afwerkingsmaterialen inbegrepen :

- a)* de isolering van buitenmuren en aangeaarde tegels;
- b)* de isolering van een hellend dak (binnenzijde) of plat dak (buitenzijde) door het aanbrengen van isolatiemateriaal met een minimumdikte van 5 cm;
- c)* de isolering van vloeren of wanden die een verwarmd vertrek scheiden van een niet-verwarmd vertrek of van buiten;
- d)* de geluidsisolatie van de muren of vloeren tussen twee woningen overeenkomstig de norm NBN SO1-400.

Door een onderneming : 600 frank/m².

Door de aanvrager : 200 frank/m².

5. Ramen geschikt voor dubbele beglazing :

Het gaat om de vervanging van een raamkader of van een dakvenster van meer dan 1,20 m² uitgevend op een bewoonbaar vertrek, door een volledig raamkader (met thermische onderbreking indien in aluminium of staal), geschikt voor plaatsing van dubbele beglazing, met inbegrip van de afwerking en het vensterblad.

Door een onderneming : 5 000 frank/m².

Door de aanvrager : 2 500 frank/m².

Art. 6. Pour les travaux relatifs à l'amélioration du confort du logement, il est tenu compte pour le calcul de la prime, des prix maxima suivants :

1. Portes :

Il s'agit du placement des portes intérieures de l'habitation suite à la modification de la distribution intérieure et/ou du remplacement des portes intérieures existantes par des portes coupe-feu répondant au minimum à la norme NBN 713.020, et/ou le remplacement de la porte d'entrée principale donnant à l'extérieur du bâtiment.

a) Portes intérieures :

- par un entrepreneur : 8 000 francs/pièce;
- par le demandeur : 5 000 francs/pièce.

b) Porte coupe-feu :

par un entrepreneur : 16 000 francs/pièce.

Pour bénéficier d'une prime, le placement de portes coupe-feu doit obligatoirement être effectué par un placeur agréé selon l'arrêté ministériel du 5 mai 1995.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

c) Porte d'entrée :

- par un entrepreneur : 20 000 francs/pièce;
- par le demandeur : 10 000 francs/pièce.

2. Cloisons légères :

Il s'agit de la construction et/ou de la reconstruction de cloisons séparant des pièces du logement, cloisons creuses ou pleines d'une épaisseur inférieure à 14 cm.

Par un entrepreneur : 2 000 francs/m².

Par le demandeur : 700 francs/m².

3. Construction d'extension :

La construction d'une extension de la surface habitable autorisée, en dehors du volume existant, est prise en compte, pour un montant maximum, finitions comprises :

par un entrepreneur : 20 000 francs/m² de surface brute.

Pour bénéficier d'une prime, les travaux de construction d'extension doivent obligatoirement être effectués par un entrepreneur enregistré.

Si les travaux sont effectués par le demandeur, celui-ci n'aura pas droit à une prime.

4. Isolation thermique et acoustique :

Il s'agit des travaux suivants, matériaux de finition compris :

- a)* l'isolation des murs extérieurs, dalles contre terre;
- b)* l'isolation d'une toiture inclinée (côté intérieur) ou plate (côté extérieur) par application d'un isolant d'une épaisseur minimale de 5 cm;
- c)* l'isolation de planchers ou de parois séparant un local chauffé d'un local non chauffé ou de l'extérieur;
- d)* l'isolation acoustique des murs ou planchers séparant deux logements conformément à la norme NBN SO1-400.

Par un entrepreneur : 600 francs/m².

Par le demandeur : 200 francs/m².

5. Châssis adaptés au double vitrage :

Il s'agit du remplacement d'un châssis de fenêtre, ou d'une fenêtre de toiture de plus de 1,20 m² donnant sur une pièce habitable, par un châssis complet (à coupure thermique s'il est en aluminium ou en acier), prévu pour recevoir du double vitrage, y compris les travaux de finition et la tablette.

Par un entrepreneur : 5 000 francs/m².

Par le demandeur : 2 500 francs/m².

6. Verwarming :

Het gaat om de plaatsing of vervanging van de bestanddelen of van een deel van de bestanddelen van een verwarmingsinstallatie.

Door een onderneming :

1° centraal verwarmingssysteem :

— ketel voor :

< 7 radiators : 35 000 frank + 20 000 frank indien gemengde ketel;

≥ 7 radiators : 50 000 frank + 20 000 frank indien gemengde ketel;

— per radiator : 12 000 frank;

2° systeem thermostatische convectoren (met inbegrip van de aansluiting op gasleidingen) :

per verwarmingseenheid : 20 000 frank;

3° plaatsing van een inwendig rookkanaal of een dubbelwandige inoxpijp in de schoorsteen : 2 000 frank/lop. m;

4° het aanbrengen van thermostatische afsluiters : 1 500 frank/stuk.

Door de aanvrager :

1° centraal verwarmingssysteem :

— ketel voor :

< 7 radiators : 20 000 frank + 10 000 frank indien gemengde ketel;

≥ 7 radiators : 30 000 frank + 10 000 frank indien gemengde ketel;

— per radiator : 4 000 frank;

2° systeem thermostatische convectoren (met inbegrip van de aansluiting op gasleidingen) :

per verwarmingseenheid : 10 000 frank;

3° plaatsing van een inwendig rookkanaal of een dubbelwandige inoxpijp in de schoorsteen : 1 000 frank/lop. m;

4° plaatsing van thermostatische afsluiters : 1 000 frank/stuk.

De ketel moet door een erkende onderneming geplaatst en aangesloten worden.

7. Plaatsing of verbetering van het sanitair (badkamer, WC, keuken) :

a) Het gaat om de plaatsing in een woning van de bestanddelen of een gedeelte van de bestanddelen van de vaste toestellen voor sanitair met inbegrip van de bijhorigheden — kranen... —, het werk en het nodige materiaal voor de aansluiting op de toe- en afvoerleidingen.

Door een onderneming :

— bad : 20 000 frank/stuk;

— wastafel : 10 000 frank/stuk;

— stortbad : 15 000 frank/stuk;

— W-C : 15 000 frank/stuk;

— gootsteen : 15 000 frank/stuk.

Door de aanvrager :

— bad : 10 000 frank/stuk;

— wastafel : 5 000 frank/stuk;

— stortbad : 7 500 frank/stuk;

— WC : 7 500 frank/stuk;

— gootsteen : 7 500 frank/stuk.

b) Tegels : het gaat om de plaatsing of de vervanging van vloer- en/of muurtegels, in de badkamer, de keuken en de WC.

Door een onderneming :

— vloertegels : 2 100 frank/m²;

— muurtegels : 1 200 frank/m².

Door de aanvrager :

— vloertegels : 1 000 frank/m²;

— muurtegels : 600 frank/m².

8. Verbetering van de woonomgeving binnen huizenblokken :

Het gaat om werken in verband met de toename van de biomassa met inbegrip van :

a) het verruimen door afbraak

door de onderneming : 1 000 frank/m³ bouw,

door de aanvrager : 500 frank/m³ bouw

6. Chauffage :

Il s'agit du placement ou du remplacement de la totalité ou d'une partie d'une installation de chauffage.

Par un entrepreneur :

1° système de chauffage central :

— chaudière pour :

< 7 radiateurs : 35 000 francs + 20 000 francs si chaudière mixte;

≥ 7 radiateurs : 50 000 francs + 20 000 francs si chaudière mixte;

— par radiateur : 12 000 francs;

2° système convecteurs thermostatiques (y compris raccordement aux tuyauteries de gaz) :

par unité de chauffe : 20 000 francs;

3° tubage de la cheminée ou placement d'un conduit inox à double paroi : 2 000 francs par mètre courant;

4° installation de vannes thermostatiques : 1 500 francs/pièce.

Par le demandeur :

1° système de chauffage central :

— chaudière pour :

< 7 radiateurs : 20 000 francs + 10 000 francs si chaudière mixte;

≥ 7 radiateurs : 30 000 francs + 10 000 francs si chaudière mixte;

— par radiateur : 4 000 francs;

2° système convecteurs thermostatiques (y compris raccordement aux tuyauteries de gaz) :

par unité de chauffe : 10 000 francs;

3° tubage de la cheminée ou placement d'un conduit inox à double paroi : 1 000 francs/m courant;

4° installation de vannes thermostatiques : 1 000 francs/pièce.

La chaudière doit être placée et raccordée par un entrepreneur agréé.

7. Installation ou amélioration des sanitaires (salle de bains, W-C, cuisine) :

a) Il s'agit du placement dans un logement de la totalité ou d'une partie des éléments des appareils fixes à utilisation sanitaire en ce compris les accessoires — robinetterie... —, le travail et les matériaux nécessaires au raccordement aux circuits.

Par un entrepreneur :

— bain : 20 000 francs/pièce;

— lavabo : 10 000 francs/pièce;

— douche : 15 000 francs/pièce;

— W-C : 15 000 francs/pièce;

— évier : 15 000 francs/pièce.

Par le demandeur :

— bain : 10 000 francs/pièce;

— lavabo : 5 000 francs/pièce;

— douche : 7 500 francs/pièce;

— W-C : 7 500 francs/pièce;

— évier : 7 500 francs/pièce.

b) Carrelages : il s'agit de la pose ou du remplacement de carrelage au sol et/ou au mur, dans la salle de bains, la cuisine et le W-C.

Par un entrepreneur :

— au sol : 2 100 francs/m²;

— au mur : 1 200 francs/m².

Par le demandeur :

— au sol : 1 000 francs/m²;

— au mur : 600 francs/m².

8. Amélioration de l'environnement en intérieur d'ilot :

Il s'agit de travaux relatifs à l'augmentation de la biomasse comprenant :

a) le dégagement par démolition :

par un entrepreneur : 1 000 francs/m³ de construction;

par le demandeur : 500 francs/m³ de construction;

b) aanplantingen : enkel struiken en hoog- en laagstammige bomen, klimplanten, loofstruiken,... met uitsluiting van harshoudenden :

door een onderneming : 200 frank/m²;

door de aanvrager : 100 frank/m².

Art. 7. De andere werken die niet onder één van de rubrieken van artikelen 5 en 6 kunnen worden ondergebracht, zullen in aanmerking worden genomen, voor zover ze niet 10 % van het geheel van de door de afgevaardigde van de Minister aanvaarde werken overschrijden en ermee verbonden zijn.

HOOFDSTUK III. — Werken

Art. 8. Voor elke soort werken zoals bedoeld in hoofdstuk II van dit besluit, kan de aanvrager kiezen om hetzij de werken toe te vertrouwen aan een geregistreerde onderneming, hetzij deze zelf uit te voeren, behalve daar waar uitdrukkelijk vermeld is dat een aannemer verplicht is. Wanneer de aanvrager bepaalde werken zelf uitvoert, hoeven de gebruikte materialen niet noodzakelijk te worden geleverd door een geregistreerde firma.

Art. 9. De werken betreffende het scheppen van een nieuwe woning ingevolge een oppervlaktevermindering van de oorspronkelijke woning, zoals voorzien in artikel 3, 1, e), van dit besluit, zullen enkel subsidieerbaar zijn in zoverre de nieuwe woning beantwoordt aan de door de Minister vastgestelde woonbaarheidsnormen.

Art. 10. De werken die het voorwerp uitmaken van de aanvraag moeten in hun geheel uitgevoerd worden. Bijkomende werken kunnen niet toegevoegd worden aan een reeds ingediende, niet afgesloten aanvraag, tenzij het om werken gaat die niet te voorzien waren op het ogenblik van het indienen van de aanvraag en die nodig zijn voor de goede voltooiing van de oorspronkelijk voorziene werken (huiszwam, dakstructuur...). In het tegengestelde geval, moeten de bijkomende werken het voorwerp uitmaken van een nieuwe aanvraag.

Art. 11. In het geval van werken betreffende de gemeenschappelijke delen van een gebouw dat meerdere woningen omvat (dak, gevelbekleding...) zullen de aanvaarde bedragen worden verdeeld in verhouding met de oppervlakte van de verschillende betrokken woningen. Hierbij moet voor elke woning waarvoor een premieaanvraag werd ingediend, het minimumbedrag van de werken, zoals voorzien in artikel 11 van het voornoemde Regeringsbesluit, bereikt zijn.

Brussel, 4 september 1996.

D. GOSUIN

b) les plantations : uniquement les massifs d'arbustes et arbres à haute ou basse tige, plantes grimpantes, buissons de type feuillus,... à l'exclusion des résineux :

par un entrepreneur : 200 francs/m²;

par le demandeur : 100 francs/m².

Art. 7. Les travaux ne pouvant être intégrés dans l'une des rubriques des articles 5 et 6 seront pris en compte dans la mesure où ils ne dépasseront pas 10 % de l'ensemble des travaux acceptés par le délégué du Ministre et seront liés à ceux-ci.

CHAPITRE III. — Travaux

Art. 8. Pour chaque type de travaux visés au chapitre II du présent arrêté, le demandeur a le choix soit de confier les travaux à un entrepreneur enregistré, soit de les exécuter lui-même, sauf dans les cas où il est explicitement mentionné qu'un entrepreneur est obligatoire. Dans le cas où le demandeur exécute lui-même certains travaux, les matériaux utilisés ne doivent pas nécessairement provenir d'un fournisseur enregistré.

Art. 9. Les travaux relatifs à la création d'un nouveau logement suite à une diminution de la surface du logement initial, tel que prévu à l'article 3, 1, e) du présent arrêté, ne seront subsidiaires que pour autant que le nouveau logement corresponde aux normes d'habitabilité définies par le Ministre.

Art. 10. L'intégralité des travaux ayant fait l'objet de la demande devront être exécutés. Des travaux supplémentaires ne pourront être ajoutés à une demande déjà introduite et non terminée, sauf s'il s'agit de travaux imprévisibles au moment de l'introduction de la demande et nécessaires au bon achèvement des travaux initialement prévus (mérule, structure du toit...). Dans le cas contraire, les travaux supplémentaires devront faire l'objet d'une nouvelle demande.

Art. 11. Dans le cas de travaux se rapportant aux parties communes d'un immeuble comportant plusieurs logements (toiture; bardage...), les montants acceptés seront répartis proportionnellement à la surface des différents logements concernés, le montant minimum des travaux prévus à l'article 11 de l'arrêté du Gouvernement précité devant être atteint pour chaque logement pour lequel une demande de prime a été introduite.

Bruxelles, le 4 septembre 1996.

D. GOSUIN

ANDERE BESLUITEN — AUTRES ARRETES

MINISTERIE VAN JUSTITIE

[9785]

Rechterlijke Orde

Bij koninklijke besluiten van 11 oktober 1996 zijn benoemd tot plaatsvervangend rechter :

— in de rechtbank van koophandel te Dendermonde : Mevr. Matthys, V., advocaat;

— in het vrederegerecht van het kanton Merksem : Mevr. Liesse, M., advocaat.

Bij koninklijke besluiten van 4 augustus 1996 zijn de aanwijzingen van Mevr. Ancia, V. en de heer Prignon, J., rechters in de rechtbank van eerste aanleg te Luik, tot het ambt van onderzoeksrechter in deze rechtbank, hernieuwd voor een termijn van vijf jaar, met ingang van 17 november 1996.

Bij koninklijk besluit van 17 september 1996 is de aanwijzing van de heer Croonenberghs, V., rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren, tot het ambt van beslagrechter in deze rechtbank, hernieuwd voor een termijn van twee jaar, met ingang van 16 november 1996.

Bij koninklijk besluit van 24 april 1996 is de heer Audenaert, A., substituu-krijgsauditeur, aangewezen tot eerste substituu-krijgsauditeur, voor een nieuwe termijn van drie jaar, met ingang van 15 november 1996.

MINISTERE DE LA JUSTICE

[9785]

Ordre judiciaire

Par arrêtés royaux du 11 octobre 1996 sont nommés juge suppléant :

— au tribunal de commerce de Termonde : Mme Matthys, V., avocat;

— à la justice de paix du canton de Merksem : Mme Liesse, M., avocat.

Par arrêtés royaux du 4 août 1996, les désignations de Mme Ancia, V., et de M. Prignon, J., juges au tribunal de première instance de Liège, aux fonctions de juge d'instruction à ce tribunal, sont renouvelées pour un terme de cinq ans, prenant cours le 17 novembre 1996.

Par arrêté royal du 17 septembre 1996, la désignation de M. Croonenberghs, V., juge au tribunal de première instance de Tongres, aux fonctions de juge des saisies à ce tribunal, est renouvelée pour un terme de deux ans, prenant cours le 16 novembre 1996.

Par arrêté royal du 24 avril 1996, M. Audenaert, A., substitut de l'auditeur militaire, est désigné en qualité de premier substitut de l'auditeur militaire, pour un nouveau terme de trois ans, prenant cours le 15 novembre 1996.